

[Poul Dam.]

sker at ændre, er jo i overensstemmelse med ønskerne hos en ganske stor del af befolkningen, og det skal man da ikke på nogen måde genere dem for.

De enkelte dele af lovforslaget har været genstand for bemærkninger fra visse af ordførernes side. Med hensyn til ægteskabsalderen er der ikke sagt meget; jeg takker for hr. Kjeld Olesens oplysning om, at det ser ud til, at man i Sverige nu er indstillet på 18 år; det vil jo sige, at her vil det udmærkede argument med det nordiske samarbejde kunne benyttes i en retning, som jeg ville være mere glad for, end når det benyttes i visse andre retninger.

Søskendægteskab er omtalt af forskellige ordførere, og jeg vil da gerne indrømme, som jeg har gjort i et par radioudsendelser, at jeg anser det formål, som denne paragraf skulle tjene, for at være af så beskedent tal-mæssigt omfang, at jeg tror, en fornuftig anvendt dispensationsregel ville klare problemerne, hvor der faktisk opstår et behov. Jeg mener ikke, at det er noget, der alene sker i den fjerne fortid, hos faraonerne eller andre lignende. Der er i øvrigt lige det at sige om faraonerne, at resultatet af en række generationers søskendægteskaber var Cleopatra, og det var jo i hvert fald et ganske nydeligt resultat af det; de arvehygiejniske grunde kan ikke være så stærke i denne sammenhæng. Men der er jo rent faktisk i vort samfund — vi har eksempler fra Sverige, vi har også nogle eksempler fra Danmark, som vi i overensstemmelse med vor mere stilfærdige måde at behandle disse ting på ikke har hørt så meget om — nogle eksempler, hvor halvsøskende har et meget velbegrundet ønske om at gifte sig, et ønske, som der burde være en dispensationsadgang til at opfylde.

Jeg sagde i den forbindelse, som fru Hanne Budtz — var det vist — citerede, at man under debatten om et sådant forslag opdager, at noget kunne have været bedre. Jeg håber ikke, at det var brugt i nogen negativ mening fra fru Hanne Budtz' side. Jeg mener, at hvis man skulle vente med at tale, til man var 100 pct. sikker på, at man aldrig kunne blive klogere, så fik vi jo ikke sagt ret meget, nogen af os. Jeg tror, det er væsentligt, at man giver sig selv og andre retten til at blive klogere

undervejs; deri ligger der, så vidt jeg kan se, kun en fordel i det lange løb.

Noget af det, der har været talt mest om, er jo spørgsmålet om anerkendelse af de faste, ikke i forvejen formaliserede samlivsforhold. Her har de fleste ordførere været forholdsvis negative; idet man har talt om den tvang, der lå i dette, og fru Merete Bjørn Hanssen talte om, at det dels var et overgreb mod den personlige frihed, dels var pinligt, at man på den måde kunne sikre sig en livsvarig forsørgelse. Nu vil jeg nok sige, at der kan være mening i at sammenligne dette med det, der står navnlig i bemærkningerne til paragrafferne om underholdsbidrag, som jo viser, at det er vor opfattelse, at underholdsbidrag er en foretælse, som bør være på retur, fordi det naturlige vil være i fremtiden, så vidt vi kan overskue denne fremtid, at mand og kvinde i stigende grad hver er i stand til at forsørge sig selv og behovet for underholdsbidrag derfor bliver væsentlig mindre.

Men hvad er det egentlig for nogle forhold, man her tænker på, når man har denne tvangsregel? Ja, det er jo bl. a. de ikke så helt sjældne parforhold, hvor den ene psykisk er langt stærkere end den anden, hvor den ene gennemtvinger, at forholdet ikke bliver formaliseret, og hvor den svage part derfor kan blive udnyttet. Der er et mønster, som vi naturligvis ikke statistisk kan fastslå hyppigheden af, men som mange af os har truffet nogle gange, nemlig at to unge mennesker flytter sammen med en stiltiende aftale om, at først studerer han, medens hun forsørger ham, og derefter er det meningen, at hun skal have sin uddannelse, medens han forsørger hende. Så godt, så langt, som det er kommet. Men mønsteret går desværre hyppigt videre i det mønster, at når han så har fået sin uddannelse, forsvinder han, og så sidder hun tilbage; hun har forsørgt ham nogle år, og den mulighed for at få en uddannelse, som aftalen i og for sig indebar, er i hvert fald blevet langt mindre nærliggende. Jeg tror, at der er en række tilfælde, hvor den ene part er væsentligt svagere end den anden, og hvor den ene part har brug for en form for beskyttelse.

Jeg har navnlig villet fremføre dette eksempel — der kan fremføres andre — fordi det netop er et tilfælde, hvor det er